

Inventarisatie leef- en verblijfsomstandigheden van kinderen en alleenstaande jongeren (amv) in de asielopvang van het COA

DOEL

Inventarisatie van locaties die voldoen aan kindvriendelijke opvang en verbeteringen die nodig zijn.

DATAVERZAMELINGSPERIODE

16 april 2025 t/m 16 mei 2025

Responspercentage

97%

In totaal zijn 292 locaties uitgenodigd, waarvan 283 hebben gereageerd. Alle 222 locaties met kinderen hebben gereageerd.

De 9 locaties die niet hebben gereageerd, hadden geen kinderen op locatie.

222

LOCATIES MET KINDEREN*

Alleenstaande jongeren 36%	Kinderen in gezinnen 64%
Azc 49%	Noodopvang 64%

* Locaties zijn aangemerkt als locatie met kinderen als de locatiemanager heeft aangegeven dat er kinderen aanwezig zijn in (tenminste een van) de leeftijdscategorieën 0–4, 5–12 of 13–17 jaar.

CONCLUSIES

- Alle (100%) kinderen en alleenstaande jongeren hebben toegang tot zorg.
- Locaties voldoen beter aan wet- en regelgeving/opdracht van het COA dan aan het COA-beleid.
- Noodopvang scoort lager dan reguliere azc's.
- Locaties voor alleenstaande jongeren scoren beter dan locaties met kinderen in gezinnen.
- Er zijn regionale verschillen, de noodopvang is niet overal van dezelfde kwaliteit.

VERBETERACTIES

WAT HET COA GAAT DOEN

- Alle locaties bieden, binnen de mogelijkheden, een wekelijks passend aanbod van spel- en recreatieactiviteiten.
- Meer locaties hebben een Contactpersoon Kinderen (CPK) en een opgeleide Aandachtsfuctionaris Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM).
- Het COA ontwikkelt een uniform landelijk voorlichtingsaanbod om kinderen en jongeren voor te lichten.
- Het COA monitort de verbeteringen en

de leefomstandigheden van kinderen periodiek om de kwaliteit van de opvang & begeleiding van kinderen en alleenstaande jongeren structureel te verbeteren.

WAT HET COA NODIG HEEFT

- Voldoende, stabiele reguliere opvanglocaties met meerjarige financiering.
- Gemeenten zorgen voor toegang tot onderwijs binnen de wettelijke termijn.

GEMIDDELDE SCORE PER CRITERIUM

Criteria	TOTAALSCORE	DOELGROEP		LOCATIESOORT	
	alle locaties met kinderen (222 locaties)	alleenstaande jongeren (79 locaties)	kinderen in gezinnen (143 locaties)	azc (108 locaties)	noodopvang (114 locaties)
Onderwijs	84%	80%	86%	82%	86%
Zorg	100%	100%	100%	100%	100%
Spel- en recreatieve activiteiten	79%	96%	69%	88%	70%
Aandachtsfunctionaris HGKM	69%	59%	74%	79%	60%
CPK	74%	61%	81%	81%	68%
Totaalscore 'harde' criteria	79%	82%	78%	85%	74%
Privacy	70%	37%	88%	69%	70%
Eigen kookfaciliteiten	81%	89%	77%	97%	66%
Speelmogelijkheden	85%	91%	82%	92%	79%
Voorlichting	43%	63%	31%	47%	38%
Participatie	62%	96%	43%	71%	54%
Totaalscore 'zachte' criteria	63%	73%	57%	69%	57%
Totaalscore	71%	77%	68%	77%	66%

TOELICHTING

Toegang tot onderwijs: kinderen gaan binnen drie maanden na aankomst in NL naar school. 84% van de locaties geeft aan dat leerplichtige minderjarigen op hun locatie binnen drie maanden na aankomst in Nederland naar school gaan. Op 16% van de locaties hebben leerplichtige minderjarigen langer dan drie maanden moeten wachten. Hoewel dit om enkele kinderen kan gaan, wordt de wettelijke norm hiermee niet overal gehaald. Wat hierbij niet helemaal in beeld is, is of leerlingen door verhuizingen tussen locaties in totaal langer dan drie maanden op onderwijs hebben moeten wachten. Het beleid van het COA is dat er geen kinderen of jongeren worden geplaatst op locaties waar gemeenten op langere termijn in het geheel geen onderwijs kunnen aanbieden.

Toegang tot zorg: kinderen hebben toegang tot huisartsenzorg. De toegang tot eerstelijnszorg is overal volledig geborgd (100%).

Aanbod van spel- en recreatieactiviteiten: er is een wekelijks activiteitenaanbod voor kinderen (per leeftijdsgroep). 79% van de locaties geeft aan een wekelijks passend aanbod te hebben. Locaties met alleenstaande jongeren (amv) organiseren vaker activiteiten dan locaties met gezinnen, omdat dit structureel onderdeel is van de amv-methodiek. Azc's bieden vaker spel- en recreatieactiviteiten dan noodopvang, waar faciliteiten zoals geschikte binnen- en buitenruimtes er niet altijd zijn.

Aandachtsfunctionaris Huiselijk Geweld en Kindermishandeling: de aanwezigheid van twee aandachtsfunctionarissen HGKM op locatie. 69% van de locaties beschikt over ten minste twee aandachtsfunctionarissen HGKM, waarbij azc's vaker aan dit criterium voldoen dan noodopvang. Dit verschil hangt samen met het tijdelijke karakter van noodopvang en de benodigde opleiding voor een aandachtsfunctionaris HGKM. Het verschil tussen locaties met gezinnen en locaties met alleenstaande minderjarigen vraagt nader onderzoek.

Contactpersoon Kinderen: er is een CPK aanwezig op locatie. 74% van de locaties heeft een CPK die het activiteiten- en voorlichtingsaanbod coördineert en fungeert als aanspreekpunt voor partners. Deze rol is vaker aanwezig op azc's en locaties met gezinnen dan in noodopvang en locaties met alleenstaande minderjarigen, waar het aandachtsgebied breder in het team van amv-locaties is belegd en de korte looptijd van noodopvang structurele invulling bemoeilijkt.

Privacy: kinderen overnachten met hun gezin in een afgesloten ruimte/amv overnacht in een afgesloten ruimte. 70% van de locaties geeft aan dit te kunnen bieden. Voor alleenstaande minderjarigen geldt een andere setting, meestal kamerdeling met leeftijdsgenoten. Het verschil tussen azc's en noodopvanglocaties is klein, maar binnen de noodopvang is de variatie groot: hotels en schepen bieden vaak eigen kamers,

terwijl grootschalige hallen laag scoren. Ook op azc's staat de capaciteit onder druk, waardoor gezinnen soms een afsluitbare ruimte moeten delen, met beperkte privacy tot gevolg.

Eigen kookfaciliteiten: gezin/alleenstaande minderjarige is in de gelegenheid om zelfstandig of in samenwerking met een cateraar te koken. 81% van de locaties biedt de mogelijkheid tot zelf koken of inspraak in voeding. Dit versterkt regie en autonomie. Dit is een vast onderdeel van het programma van eisen voor azc's, maar bij noodopvanglocaties varieert per locatie of deze mogelijkheid er is. Locaties met alleenstaande minderjarigen hebben vaker eigen kookfaciliteiten dan locaties met gezinnen, omdat zelf koken onderdeel is van de begeleiding van alleenstaande minderjarigen gericht op zelfredzaamheid.

Speelmogelijkheden: kinderen hebben een binnen- en buitenruimte en spelmateriaal per leeftijdsgroep tot hun beschikking. 85% van de locaties geeft aan de beschikking te hebben tot speelruimten en -materiaal. In de noodopvang is dit door fysieke beperkingen niet altijd mogelijk. Locaties met alleenstaande minderjarigen hebben hier vaker toegang toe dan locaties met kinderen in gezinnen, omdat in hun begeleiding structureel aandacht is voor spel en ontwikkeling. Spelen ondersteunt herstel na stress, bevordert taal, motoriek en sociale vaardigheden, en helpt verveling en onrust te voorkomen

Voorlichting: kinderen ontvangen voorlichting over veiligheid en het wonen en leven op locatie. 43% van de locaties biedt deze voorlichting. Bij kinderen in gezinnen verloopt dit vaak via de ouders, waardoor de score daar lager ligt dan bij locaties met alleenstaande minderjarigen. Verschillende instroommomenten en het organiseren van sessies per taalgroep vormen extra uitdagingen voor locaties.

Participatie: kinderen kunnen meedenken over zaken die relevant zijn voor hun welzijn. 62% van de locaties geeft aan dit te organiseren. De score ligt hoger voor locaties met alleenstaande minderjarige vluchtelingen dan locaties met kinderen in gezinnen doordat bij kinderen in gezinnen deze betrokkenheid vaak via de ouders verloopt. Bij de begeleiding van alleenstaande minderjarige vluchtelingen is er altijd direct contact met de minderjarige. Het verschil tussen azc's en noodopvanglocaties hangt samen met de mate van stabiliteit op locatie, die bepalend is voor het goed kunnen organiseren van participatie, bijvoorbeeld via een jongerenraad.